

РЕШЕНИЕ

№ 7023

гр. София, 26.11.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 47
състав,** в публично заседание на 16.11.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Катя Аспарухова

при участието на секретаря Спасина Иванова и при участието на прокурора Моника Малинова, като разгледа дело номер **7704** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ вр. с чл.204 и сл. от АПК.

Образувано е по искова молба от името на П. Б. К.- Б. ЕГН [ЕГН] от [населено място] [улица], срещу БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА с претенция ПЪРВОНАЧАЛНО за заплащане на обезщетения за причинени имуществени вреди: 500 лева „лихва за забавено плащане на сумата от 196 000 лева, представляваща гарантирания размер на вложенията в [фирма]“, за периода от 30.06.2014г.(началната дата, на която БНБ е следвало да констатира неналичен депозит), до 04.12.2014г. (датата, от която е започнало ефективно плащане на гарантирания размер на депозита); сумата от 246 250, 52 лева, „представляваща разликата между размера на вложенията в [фирма]“ и изплатения гарантиран депозит“. Счита, че вредите са настъпили от: а) „неправомерни действия на БНБ, изразяващи се в нарушаване на приложими с директен ефект норми от Общностното право; б) неправомерно бездействие на БНБ, изразяващо се в неизпълнение на вменените със закон функции по осъществяване на ефективен банков надзор.

Следва да се има предвид, че с решение №8893 от 28.04.2021г. по адм.дело №7684/2017г. на ВАС, III отделение първоначално решение, с което са отхвърлени претенциите –решение №1491 от 09.03.2017г. по адм.дело №1599/2016г. на АССГ – е отменено. С решението на ВАС в частта за претенцията от 5625,38лв. искът е уважен, като в частта за 246 250,52лв. –производството е върнато за ново разглеждане, доколкото искът не е разгледан по същество.

Пред настоящата инстанция ищецът не се представлява.

Ответникът чрез адв.Г. оспорва иска. На първо място визира, че няма вреда, като и липсва причинно-следствена връзка. Допълва изложеното с писмени бележки. Претендира разноски по списък на л.16 от делото.

Представителят на СГП изразява становище за неоснователност на иска.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. – ГРАД КАТО СЪОБРАЗИ ОБСТОЯТЕЛСТВАТА ПО ДЕЛОТО И ИЗЛОЖЕНИТЕ СТАНОВИЩА НАМИРА ЗА УСТАНОВЕНО СЛЕДНОТО:

От фактическа страна се установява, което и не е спорно, че П. Б. К.- Б. е сключила на 18.01.2010г., в качеството си на потребител рамков договор (л. 29 от делото) с [фирма] и анекс (л. 31) от същата дата, за откриване на банкова сметка в евро, за съхранение на пари, при условията на преференциален срочен депозит. Според приложеното на л.33 извлечение от сметката в „К.“ ищецът Б. е притежавала по сметката си 214 375, 37 Евро.

На 20.06.2014г., с писмо, вх. № 4098 в БНБ е получено писмено уведомление от ръководството на [фирма] за изчерпване на ликвидността и преустановяване на разплащанията, както и на всички видове банкови операции. Предявено е искане, БНБ да предприеме необходимите мерки, включително поставянето на банката под специален надзор. На същата дата, на основание чл. 115, ал. 2, т. 2 и т. 3 от Закона за кредитните институции УС на БНБ е приел Решение № 73, изменено и допълнено с Решение № 74/22.06.2014 г., с което [фирма] е поставена под специален надзор, за срок от три месеца. Със същото решение, за срок от три месеца: е спряно изпълнението на всички задължения на [фирма]; дейността на банката е ограничена, като е забранено извършването на всички дейности, съгласно банковата лицензия; отстранени са от длъжност членовете на управителния и на надзорния съвет на банката.

С Решение № 76/22.06.2014г. УС на БНБ под особен надзор е поставена и „Търговска банка [фирма], чийто капитал е бил 100 % собственост на [фирма]. С поставянето под особен надзор на двете банки БНБ е възложило на квесторите осигуряването на пълен анализ, оценка на активите и пасивите на банковата група, от независим външен одитор. Такава проверка за [фирма] е възложена на 25.06.2014г., като резултатите са оповестени публично на 11.07.2014г.. Проверката е частична и установила, че за определена категория кредитополучатели по кредити, в общ размер на 3,5 млрд. лева от общ кредитен портфейл - 5,4 млрд. лева липсва съществена информация за финансовото им състояние и/или за целевото усвояване на кредита. УС на БНБ е приел и Решение № 82/30.06.2014г. за намаляване лихвените проценти по депозитите в [фирма] и ТБ [фирма], до средния пазарен размер за банковата система, по видове, матуритет и валути. На 25.07.2014г. квесторите на [фирма] са представили доклад за текущото състояние на банката, според който, към 30.06.2014 г.: общата капиталова адекватност на банката е 10,54 на сто, а адекватността на капитала от първи ред – 7.86 на сто; броят на служителите в управление „Анализ и контрол на риска” е недостатъчен спрямо обема, сложността и проблематиката на кредитния и инвестиционния портфейл на банката; в банката няма изградена структура за управление на влошени или лоши кредити; в кредитните досиета не се съдържат детайлни анализи на финансовото състояние на кредитополучателите. Докладът е приет от БНБ и управителният съвет на централната банка е постановил Решение № 94/31.07.2014г., с което, на основание чл.107, ал. 3 от ЗКИ издал

задължителни предписания към квесторите на [фирма], като: създаване на специален екип, който в срок до 15.09.2014г. да организира подготовката на кредитните досиета, за целите на одиторската оценка; да сключат допълнителни договори с одиторските фирми, за цялостна оценка активите на „К.“. С решение от 16.08.2014г. УС на БНБ, на основание чл.116, ал. 2, т. 3, вр. чл.103, ал. 2, т. 24 ЗКИ и чл.16, т.16 от Закона за Българската народна банка е разрешил на [фирма] да извършва: платежни операции, за целите на погасяване на кредити към банката, поставена под специален надзор, от сметки при същата банка на кредитополучателя, на негови съдлъжници или на негови поръчители, когато създадължеността или поръчителството са възникнали преди 01.06.2014г.; безкасови операции по обмен на валута, когато такива са необходими за целите на погасяване на кредити. На 16.09.2014. УС на БНБ е взел решение за удължаване срока на специален надзор за [фирма] с още два месеца, съответно до 20 ноември, указвайки на квесторите, най-късно до 20.10.2014г. да внесат в БНБ цялостна оценка на активите на банката, извършена от трите одиторски компании – [фирма], [фирма] и [фирма], и до 31.10.2014г. да представят отчет за капиталовата адекватност на „К.“, на база изготвената пълна оценка на активите и след извършване на съответни счетоводни операции. На 20.09.2014г. Правителството на Р. България е уведомено от Европейската комисия за открита процедура, за нарушение на Директива 94/19/ЕС. Процедурата е прекратена с решение на Европейската комисия, от 15.12.2015г.. След поредица от други действия, с Решение № 138/06.11.2014г., на основание чл.103, ал. 1, т. 1, ал. 2, т. 25, чл.103, ал. 4 и чл. 151, ал.ал. 1 – 3 ЗКИ, вр. чл. 62, б. „а” и чл. 63, б. „в” от Регламент (ЕС) № 575/2013, УС на БНБ е отнел издаденото разрешение на [фирма]. Съгласно същото решение, на основание чл.9, ал. 1 от Закона за банковата несъстоятелност, от „К.“ следва да бъде подадено искане до компетентния съд, за откриване на производство по несъстоятелност и за това действие да бъде уведомен Фондът за гарантиране на влоговете в банките, с цел извършване на подготвителни действия за назначаване на синдик. С Решение № 61/18.11.2014г. Управителният съвет на Фонда за гарантиране на влоговете в банките е определил датата 04.12.2014г. за начална дата на изплащане на гарантираните депозити.

От представеното от ответника и прието като писмено доказателство по делото удостоверение (л.272) от [фирма] (в несъстоятелност) се установява, че: към 05.11.2014г. салдото по депозитната сметка на П. Б. е в размер на 214, 375, 37 евро, а капитализираната лихва към 06.11.2014г. – 10 168, 49 евро; на 06.11.2014г. за Б. банката е изпратила до Фонда за гарантиране на влоговете в банките информация за подлежащата на изплащане сума от 196 000лева; за периода от 30.06.2014г., до 06.11.2014 г. начислената възнаградителна лихва е в размер на 2 084, 20 евро; в списъка по чл.66, ал.7, т.1 от Закона за банковата несъстоятелност, под номер 5337 е включена и Б., за вземане, в размер на 246 250,52 лева.

Въз основа на гореизложените факти ищецът твърди: а) „неправомерни действия на БНБ, изразяващи се в нарушаване на приложими с директен ефект норми от Общностното право; б) неправомерно бездействие на БНБ, изразяващо се в неизпълнение на вменените със закон функции по осъществяване на ефективен банков надзор.

ОТ ПРАВНА СТРАНА по съществото на спора СЪДЪТ намира исковата претенция за 246 250,52лв. за неоснователна по следните съображения:

Съгласно чл.1, ал. 1 ЗОДОВ правото на обезщетение възниква, когато са

претърпени вреди от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на органи или длъжностни лица на държавата или общината при или по повод изпълнение на административна дейност. Деликтната отговорност по ЗОДОВ се отличава от общата деликтна отговорност досежно деликвента, както и досежно спецификата на причинната връзка – вредите трябва да са причинени при или по повод упражняването на административна дейност. Относно вината, противоправността и вредите не е налице отклонение от общия състав на деликтната отговорност. В конкретния случай се касае за вреди, причинени в следствие на административна дейност, изпълнявана от държавен орган. Основателността на иска предполага предварителното установяване на точно определени от законодателя кумулативно налични предпоставки: незаконосъобразен административен акт или незаконосъобразно действие или бездействие на административен орган или длъжностно лице на държавата или общината; този акт да е отменен по съответен ред; да е настъпила вреда от такъв административен акт, действие или бездействие; да е налице пряка и непосредствена връзка между постановения незаконосъобразен административен акт, действие или бездействие и настъпилата вреда. При липсата, на който и да е от елементите на посочения фактически състав не може да се реализира отговорността на държавата по реда на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

Следва да се има предвид, че за да обоснове претенцията си, ищецът твърди приложимост на т. нар. „извъндоговорна отговорност“ на Държавата за вреди, причинени от нарушаване правото на ЕС. На въпроса, дали нормите на Директива 94/19/ЕО представляват правно основание за ангажиране отговорност за бездействие на БНБ, е отговорил Съдът на ЕС, с Решение от 12.10.2004 г. по дело C-222/02, с което е дадено задължително тълкуване на чл. 1 от директивата. Според СЕС (т. 29 от решението) „Член 3, параграфи 2 - 5 от Директива 94/19 има за цел да даде сигурност на вложителите, че кредитната институция, в която са направили своя депозит принадлежи към схема за гаранция на депозитите, така че ще бъде запазено тяхното право да бъдат обезщетени в случай, че не могат да имат достъп до своите депозити и то, съгласно правилата от упоменатата директива и по точно от нейния член 7. Тези разпоредби служат единствено за установяване и добро функциониране на схема за гаранции на депозитите, така както те са предвидени в Директива 94/19“. Т. 31: „Това тълкуване на Директива 94/19 се потвърждава от нейното двадесет и четвърто съображение, което изключва тя да има за последствие ангажиране отговорността на държавите-членки и на техните компетентни органи по отношение на вложителите, след като те са получили обезщетение или защита в условията, определени в нея“. Т. 31: „след като е осигурено обезщетяването на вложителите, предвидено в Директива 94/19, член 3, параграфи 2-5, последната не бива да се тълкува като противопоставяща се на национална правна норма, според която задачата на националния надзорен орган върху кредитните институции се осъществява единствено в общ интерес, нещо което изключва според националното право възможността частни лица да искат обезщетения за щети, настъпили от недостатъчен надзор от страна на този орган“. В т. 50 от решението, въз основа на дадените отговори на първите два въпроса Съдът е приел, че „Директива 94/19, наред с Директива 77/80, Директива 89/299 и Директива 89/646, не дава права на вложителите, когато те нямат достъп до своите депозити и то заради слаб надзор от страна на компетентните национални органи, след като е осигурено обезщетение на вложителите, предвидено в Директива 94/19“. По т. 51 Съдът обобщава: „При тези

условия и поради същите мотиви, които са в основата на упоменатите въпроси, цитираните по-горе директиви не могат да се считат като даващи права на частни лица, когато те не могат да разполагат с депозитите си по причина на слаб надзор от страна на компетентните национални органи, да ангажират отговорността на държавата на основата на правото на Общността“.

В контекста на изложеното -съгласно чл. 2, ал. 6 ЗБНБ, Българска народна банка регулира и осъществява надзор върху дейността на другите банки в страната, с оглед поддържане стабилността на банковата система и защита интересите на вложителите. Тази норма обаче, не дава основание да се приеме, че следва да бъде предпочетен частният интерес на вложителите, пред обществения интерес – запазване стабилността на банковата система. Според чл.9, ал.8 от Закона за кредитните институции, БНБ, нейните органи и оправомощените от тях лица не носят отговорност за вреди при упражняване на надзорните им функции, освен ако са действали умишлено. Следователно, посочените разпоредби не противоречат и са в съответствие с даденото тълкуване с решението на СЕС, при отговора на първи въпрос. След като Директивата изключва отговорност за вреди по искове на вложителите, е безпредметно разглеждането на въпроса, дали разпоредбите ѝ са били транспонирани в националното право изобщо, или са транспонирани неправилно, преди да бъде изменен през м. 08.2015г. Законът за гарантиране на влоговете в банките (чл. 20). Разпоредбата на чл.1, параграф 3, буква „i“ от Директива 94/19 не е годно правно основание да бъде ангажираната отговорността на Държавата или на нейни органи, по отношение на вложители, когато те са получили обезщетение. Не може да бъде ангажирана и отговорността по чл.10, пар. 1 от същата директива, предвиждаща като правна последица изплащане гарантирания размер на депозитите на вложителите. За нарушения на правото на ЕС е възможно, в производството по чл.258 от Договора за функционирането на ЕС, по иск на Комисията да бъде потърсена отговорност на Българската държава, но това не означава във всички случаи, че физически лица непременно ще имат право да предявяват искове за вреди. Касае се за различни видове и основания за ангажиране на отговорност, които нямат връзка помежду си.

Не е спорно, че с Решение № 73/20.06.2014 г. на УС на БНБ, на основание чл.115, ал. 1, т. 2 и 3, чл.116, ал. 1, ал. 2, т. 2, 3, 6 и 7, във връзка с чл.103, ал. 2, т. 24 от Закона за кредитните институции /ЗКИ/, [фирма] била поставена под специален надзор, поради опасност от неплатежоспособност, за срок от три месеца. Със същото решение са назначени квестори, за срок от три месеца е спряно изпълнението на всички задължения на банката, отстранени са от длъжност членовете на управителния съвет и надзорния съвет и акционерите, притежаващи повече от 10 на сто от акциите са лишени от право на глас. С Решение № 114/16.09.2014г. УС на БНБ констатирал, че към момента продължават да са налице условията и предпоставките, довели до поставяне на [фирма] под специален надзор, тъй като банката продължавала да изпитва остър недостиг на ликвидност за възстановяване на банковата си дейност и за изпълнение на задълженията си към депозантите и други кредитори, поради което действието на всички мерки, наложени с Решение № 73/20.06.2014г. на УС на БНБ – за поставяне на банката под специален надзор и тези по Решение № 82/30.06.2014г. на УС на БНБ – за намаляване на лихвените проценти по депозитите, е продължено до 20.11.2014г.. С Решение №138/06.11.2014г. на основание чл.36, ал. 2, т. 2, чл. 103, ал.1, т.1, чл.103, ал. 2, т. 25 и чл.151, ал.1, пр.1 от ЗКИ и чл.16, т.15 от ЗБНБ, БНБ отнела

лиценза на [фирма]. Съгласно т.2 и т.3 от това решение, на основание чл.9, ал.1 и ал.6 от Закона за банковата несъстоятелност, следва да бъдат предприети действия за подаване на искане до компетентния съд за откриване на производство по несъстоятелност, както и да бъде уведомен Фонда за гарантиране на влоговете в банки.

Не се установяват изброените в исковата молба нарушения на българските закони и на правото на Европейския съюз. Данните по делото сочат, че невъзможността на ищеца да получи от [фирма] депозираните си в тази банка парични средства произтича от обстоятелството, че банката е неплатежоспособна, поради което именно ѝ е отнет лицензът и е открито производство по нейната несъстоятелност. Изпадането на една банка в неплатежоспособност по начало е резултат от начина на управление на самата банка. Обстоятелството, че законодателството предвижда наличие на надзорен орган на дейността на кредитните институции не води до извод, че неплатежоспособността на една банкова институция произтича от друго, още по-малко от дейността на надзорния орган. Всъщност действията на БНБ нямат за последица изпадане в неплатежоспособност на К., а се явяват реакция на факта, че банката фактически се оказва неплатежоспособна.

Нито за едно действие на БНБ може да се твърди, че е довело до изпадане на [фирма] в неплатежоспособност. Същото се отнася и до взетите от управителните органи на БНБ решения. От друга страна тези решения представляват юридически актове и за да се ангажира отговорността по ЗОДОВ тези актове следва да бъдат отменени като незаконосъобразни. По никакъв начин претенцията на ищцата не може да се свърже с нарушаване на правото на ЕС или цитираните текстове от Хартата на основните права на ЕС.

Идентични изводи за липса на връзка между настъпилата неплатежоспособност на К. и незаконосъобразно бездействие на ответника, могат да се направят и по отношение на твърденията на ищцата, че ответникът не е упражнил правилно или ефективно възложеният му банков надзор. Дори и да се приеме, че БНБ не е извършвала ефективен банков надзор, то не той или липсата на банков надзор са причина за неплатежоспособността на К., която е довело до невъзможност за ищеца да се ползва от вложенията си в пълен размер. Не се установява твърдяното нарушение на чл.2, ал.6 ЗБНБ. Не концентриране на правомощия в ръцете на подуправителя на БНБ и липсата на предписани контролни правомощия на главния директор в управление „Б. надзор“, сочени

като нарушение на ЗКИ, са довели до изпадането на [фирма] в неплатежоспособност. Всичко изложено до тук обосновава извода, че твърденията на ищцата, че претендираните вреди са настъпили от посочените от нея незаконосъобразни бездействия на ответника е неоснователна. На първо място не се установиха твърдените незаконосъобразни бездействия. Също така липсва пряка причинно-следствена връзка между посочените от ищцата бездействия на ответника (независимо дали те са законосъобразни или не) и вредите, чието обезщетяване се търси в настоящото производство.

Споделя се твърдието на ответника, че не е доказана вредата, която в релевиращия размер, което да е настъпила в сферата на ищцата. Изложеното е така, защото за да бъде уважен иск по чл.1, ал.1 ЗОДОВ следва да са налице всички предпоставки на сложния фактически състав на този законов текст, включително имуществени вреди. Такива ще са налице, ако се докаже намаляване на имуществото на ищеца, чрез намаляване на активите или увеличаване на пасивите (задълженията). В настоящия случай такова намаление не се установява, тъй като вземането на ищеца към [фирма] (в несъстоятелност) не е погасено. Видно от представените доказателства на л.20 и следващите - това вземане е прието и е в списъка на кредиторите. вкл. ищцата е включена за разпределение частично. Следва да се има предвид, че начинът на удовлетворяване на кредиторите в производство по несъстоятелност е законово регламентиран и в него не участва БНБ, поради което не би могла да отговаря за това кога, как и колко от вземането на кредиторите на банката ще бъде изплатено. Вземането на ищеца все още не е обективизирано като вреда поради възможността да бъде удовлетворено. Вреда би настъпила едва след приключване на несъстоятелността и то само ако не му е изплатена цялата сума.

Следва да се има предвид, че формираната до момента практика също приема тезата за неоснователност на претенциите-напр.решение №6862 от 10.02.2021г.по адм.дело №5912/2019г. на АССГ 18 състав, решение №4789 о 19.07.2021г. по адм.дело №6979/2019г. по описа на АССГ 9-ти състав, решение №6239 от 01.11.2021г. по адм.дело №13368/2017г. на АССГ ,20ти състав и т.н..

С оглед изложеното съдът намира, че искът е неоснователен и недоказан и следва да бъде отхвърлен.

С оглед изхода от спора и претенцията на ответника за разноси, за които е представен списък – съдът следва да я уважи за размера посочен по списъка, а именно 23 751лв. на основание чл. 10, ал. 2, изр. първо ЗОДОВ, чл. 78, ал. 3 ГПК, вр. чл. 144 АПК.

Водим от горните съображения и на основание чл. 172, ал. 1, ал. 2, вр. чл. чл. 203 – 205 АПК и чл. 78, ал. 3 ГПК, Административен съд София - град, 47^{-ми} състав

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ предявената от П. Б. К.- Б., срещу Българска народна банка искова молба, в частта относно претенция за заплащане на обезщетение за причинени имуществени вреди, в размер на от 246 250, 52 лева, представляваща разликата между размера на вложенията ѝ в [фирма]“ и изплатения гарантиран депозит от 196 000 лева.

ОСЪЖДА П. Б. К.- Б. – ЕГН: [ЕГН] да възстанови на Българска народна банка възнаграждението за адвокат, в размер на 23 751 лв. по списък.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния административен съд, в 14 - дневен срок от съобщаването.

СЪДИЯ: